

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania I. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i przyznaje adwokatowi J.C. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącemu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]– III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyrokiem z dnia 10 lipca 2014 r. oddalił apelację wnioskodawcy I. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17 grudnia 2013 r. oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji ZUS [...] Oddziału w Ł. z dnia 6 marca 2013 r. odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że wnioskodawcy nie przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., dalej ustawa o emeryturach i rentach), ponieważ nie spełnił przesłanek określonych w tym przepisie. Przepis ten uzależnia bowiem prawo do tego świadczenia m.in. od spełnienia przesłanki posiadania na dzień 1 stycznia 1999 r. stażu okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze wynoszącym dla mężczyzn 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Na tę datę udowodnił jedynie 23 lata, 10 miesięcy i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz tylko rok, 11 miesięcy i 20 dni pracy w szczególnych warunkach. Szczegółowe odniesienie się Sądów *meriti* do takich ustaleń oraz ich ocena prawna w żadnym razie nie były dotknięte kwalifikowanym zarzutem rzekomo oczywistego naruszenia proceduralnych podstaw kasacyjnych widocznym *prima facie*, bez potrzeby ponowienia procedury dowodowej i ponownej oceny materiału dowodowego. Nawet gdyby wnioskodawca udowodnił wymagany staż pracy w szczególnych warunkach, to ze względu na brak co najmniej 25 letniego stażu okresów składkowych i nieskładkowych na datę 1 stycznia 1999 r. nie byłby uprawniony do nabycia praw do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach. Równocześnie nie było podstaw do zastosowania art. 46 tej ustawy, ponieważ wnioskodawca nie spełnił określonej w nim przesłanki osiągnięcia - do 31 grudnia 2008 r. - wieku uprawniającego do skorzystania z wcześniej emerytury, gdyż 60 lat ukończył dopiero 6 lutego 2013 r.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to: 1/ art. 5 k.p.c., art. 212 § 1 i 2 w związku z art. 117 § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. polegającej „na braku właściwego pouczenia wnioskodawcy o celowości ustanowienia pełnomocnika i możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy prawnej z urzędu oraz zasadach rządzących inicjatywą dowodową, w sytuacji, gdy takie pouczenie było niezbędne z uwagi na przytaczaną przez skarżącego argumentację, w kontekście przejawianej przez niego inicjatywy

dowodowej, a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy, polegającej na niezwyfikowaniu twierdzeń wnioskodawcy o spełnieniu przesłanek uzyskania emerytury”. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania utrzymując, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a także o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu i przyznanie pełnomocnikowi kosztów udzielonej skarżącemu pomocy prawnej z urzędu, wskazując, że nie zostały one uiszczone w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie nadawała się do przyjęcia jej do rozpoznania. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wymaga wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na kwalifikowanej jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Spełnienie tej przesłanki możliwe jest wyłącznie przy takim naruszeniu prawa, którego stwierdzenie nie wymaga dokonywania pogłębionej analizy prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2007 r., II UK 45/07, a także postanowienie z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, oba dotychczas niepublikowane). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania brak jest jakichkolwiek argumentów dla poparcia tezy o tak rozumianej oczywistej zasadności skargi, bowiem skarżący ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że skarga jest oczywiście uzasadniona, bo „Sąd Apelacyjny wydał wyrok, który w ocenie skarżącego jest w sposób oczywiście błędny”. Skarżący podał jednocześnie, „nie powtarzając argumentacji przedstawionej powyżej” (w części skargi dotyczącej uzasadnienia podstaw kasacyjnych), że „pozbawiony został właściwego z punktu widzenia charakteru sprawy ‘wsparcia’”, co „stanowi o występowaniu wskazanej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania”.

Tymczasem zgodnie z utrwaloną judykaturą, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast

przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy powinny być zatem przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś szczegółowo podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680). Nawet jeżeli podstawy lub argumenty uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania są częściowo zbieżne z podstawami kasacyjnymi i ich uzasadnieniem, skarżący powinien zawrzeć w skardze kasacyjnej odrębne wywody prawne: jeden nawiązujący do art. 398³ § 1 k.p.c. i określający podstawy kasacyjne oraz ich uzasadnienie i drugi zawierający uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawiązujący do art. 398⁹ § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 496392).

Jeżeli zatem wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparty został tylko na twierdzeniu skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyrażała się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Tych wymagań skarżący jednak nie spełnił.

W szczególności skarga kasacyjna nie zawierała zarzutu naruszenia jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), ale wyłącznie proceduralne zarzuty kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Oparcie skargi kasacyjnej na podstawie określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga od skarżącego - poza zarzutem naruszenia przepisów proceduralnych - wykazania istotnego wpływu tego naruszenia na wynik sprawy. Jeżeli jednak w skardze

kasacyjnej nie zarzucono wyraźnie obraży konkretnego przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych w proceduralnej podstawie kasacyjnej mogło mieć istotny wpływ na merytoryczny osąd sprawy, czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811). Ponadto z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika miarodajne ustalenie i niedotknięta wadą ocena prawna, że na datę wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach skarżący, tj. 1 stycznia 1999 r., skarżący nie spełnił przesłanek stażowych, co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz co najmniej 15 letniego stażu pracy, imperatywnie wymaganych według art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach do ustalenia prawa do wcześniejszej emerytury. Ogólnikowe kasacyjne zarzuty i twierdzenia o rzekomej oczywistej bezzasadności takich ustaleń oraz ich oceny prawnej i to bez jakiegokolwiek przedstawienia własnych konkretnych wyliczeń skarżącego, wykluczały ponowną weryfikację ustalonego stanu faktycznego i prawnego na podstawie samych twierdzeń, które miałyby uprawdopodobnić niewykazane twierdzenia skarżącego o rzekomo oczywistej zasadności wniesionej skargi, także dlatego, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), a Sądy *meriti* nie mają obowiązku prowadzenia z urzędu postępowania dowodowego aż do uzyskania osądu satysfakcjonującego skarżącego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekając o kosztach pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.